

Detta kan du lära dig i PowerPoint-skolan

Nu startar Komputer för allas stora PowerPoint-skola, som lär dig att göra professionella presentationer på pc:n för alla de tillfällen du kan tänkas ha användning för det. Du kan antingen visa presentationerna direkt från datorn eller skriva ut dem på overheadblad och använda dem på en overheadprojektor.

PowerPointskolan sträcker sig över det här och de följande fem numren av tidningen. Efter det här första avsnittet – på totalt åtta sidor – kan du redan göra din första presentation. De följande fem avsnitten är på två sidor vardera.

Efter att ha gått igenom alla avsnitt, kommer du att behärska konsten att framställa en presentation som är både elegant, inbjudande och lättillgänglig för mottagarna.

Följ med i alla avsnitt av PowerPoint-skolan

1 2 3 4 5 6 Lär dig att skapa och spara en presentation och få en kort introduktion till formatering i PowerPoint. Lär dig till slut att sätta upp ett litet bildspel och se hur man skriver ut overheadblad.

1 2 3 4 5 6 Färglägg presentationen – enstaka bilder och allihop på en gång. Lär känna PowerPoints inbyggda färgscheman och skapa några egna.

1 2 3 4 5 6 Bilder och grafik skänker liv åt presentationen. Sätt dig in i hur man använder PowerPoints bildarkiv och hur man hämtar in andra objekt som ligger i pc:n.

1 2 3 4 5 6 Stifta bekantskap med Bakgrund och se hur en sådan skapas och redigeras. Upptäck också hur Bakgrund både kan spara tid och skapa grafiska sammanhang i presentationen.

1 2 3 4 5 6 PowerPoints formgivningsmallar ger presentationen stil och framför allt enhetlighet. Lär dig att använda dem och skapa som avslutning egna formgivningsmallar utifrån någon av PowerPoints.

1 2 3 4 5 6 I avslutningsavsnittet ger vi tips för den sista finputsningen. Utforska de professionella övergångarna mellan olika bilder, händelseknapparna, de spännande ljudeffekterna och det rätta tempot.

Lär dig föredragsteknik

Med PowerPoint 2000 kan du ge din presentation ett professionellt utseende nästa gång du skall hålla föredrag eller presentera dina idéer på t.ex. ett möte. Följ med i PowerPoint-skolan från början.

Oavsett om du skall leda ett hektiskt möte, om du är student som skall hålla en redovisning i ditt ämne, eller om du skall hålla ett spännande föredrag för 150 personer i den lokala samlingslokalen, så kommer du att behöva visuella hjälpmedel. Har du en gång provat att presentera något för en grupp människor, så vet du hur avgörande det är att kunna illustrera det du vill framföra.

Tidigare sköttes illustrationerna på en svart tavla med krita. Problemet var bara att man oftast ägnade för mycket uppmärksamhet åt att skriva på tavlan, i stället för att vända sig till åhörarna.

Overheadprojektorn ersatte tavla och krita

Under 70-talet kom så overheadprojektorn, så att man kunde ha med sig färdiga overheadblad hemifrån. För föredragshållarna innebar detta enkla hjälpmedel en revolution. Men det färdiga resultatet blev ofta lite av en besvikelse, eftersom föredragshållarnas konstnärliga färdigheter sattes på hårda prov. Nu skulle man både kunna rita och hantera en palett färger.

Så i början av 90-talet lanserade Microsoft den första versionen av programmet som löste föredragshållarnas problem. Tanken var att man skulle kunna kombinera det bästa från två världar: pc:ns ordbehandlingsprogram och ritprogram. Resultatet blev PowerPoint, ett mycket allsidigt program för framställning av presentationer med både text och grafik. PowerPoint blev snabbt populärt. Och sedan dess har programmet kommit ut i en ny version ungefär vartannat år.

I dag är vi framme vid PowerPoint 2000. De som har fått det allra senaste Officepaketet har dock PowerPoint XP. Programmet har med tiden blivit världens mest utbredda program för presentationer och är standard på de flesta arbetsplatser. Och det finns det goda skäl till. Föreställ dig att du kan välja mellan all världens färger, former, teckensnitt, foton, illustrationer, bakgrunder, ljud, animationer, övergångar, filmer och mallar. Allt ligger färdigt för att användas och är t.o.m. sorterat efter färger och grafiskt uttryck, så att du kan vara säker på att de olika elementen passar ihop. Och föreställ dig sedan att du kan kombinera allt detta med text och tabeller nästan som i Word och Excel. Slutligen kan du välja om du vill framföra din presentation på din bärbara pc, på Internet, som gammaldags diabilder eller på vanlig overheadprojektor. Då får du en god uppfattning om vad du kan prestera med PowerPoint.

Den här skolan utgår från PowerPoint 2000

Har du inte stiftat bekantskap med PowerPoint ännu, eller om du vill uppdatera dina kunskaper, så har du chansen nu. Den här skolan har sin utgångspunkt i PowerPoint 2000. Men även om du har en äldre version av PowerPoint (eller den allra senaste PowerPoint XP) installerad på din pc, så kommer du att kunna använda de flesta av de tips och funktioner som vi går igenom här.

Följer du PowerPoint-skolan i det här och nästa fem nummer av tidningen, kommer du snabbt att bli en van PowerPoint-användare. ■

Fem goda råd

Man når inte framgång med PowerPoint 2000 enbart genom att behärska programmets alla tekniska finesser. Samspelet mellan dig, PowerPoint och din publik är minst lika väsentligt. Här är fem goda råd som alla bör ha i åtanke, när de arbetar med PowerPoint:

1 Planera presentationen
Definiera avsikten med presentationen från början. Vilken är målgruppen? Planera det logiska förloppet. Därmed undviker du bortkastat arbete med oanvändbara bilder och får samtidigt en sammanhängande presentation.

2 Fatta dig kort
Ju mindre text och ju färre bilder, desto bättre. Generellt rekommenderas det att man inte använder fler än 40-50 bilder. Antalet bilder måste dock anpassas efter hur mycket tal som följer varje bild och den mängd information målgruppen är kapabel att ta till sig på en gång.

3 Stärk överblicken
Använd dig av punktlistor varje gång du räknar upp mer än två saker. Använd dig av diagram för att illustrera större informationsmängder. Lägg in enkla teckningar när sammanhang skall förklaras. Det stärker överblicken.

4 Få feedback
Håll gärna en generalrepetition av din presentation. Testa den t.ex. på vänner eller kolleger och var uppmärksam på deras synpunkter. Ta tid på presentationen så att du kan kontrollera hur lång den blir. Det kan vara en god idé att låta åhörarna fylla i en utvärdering när presentationen är avslutad.

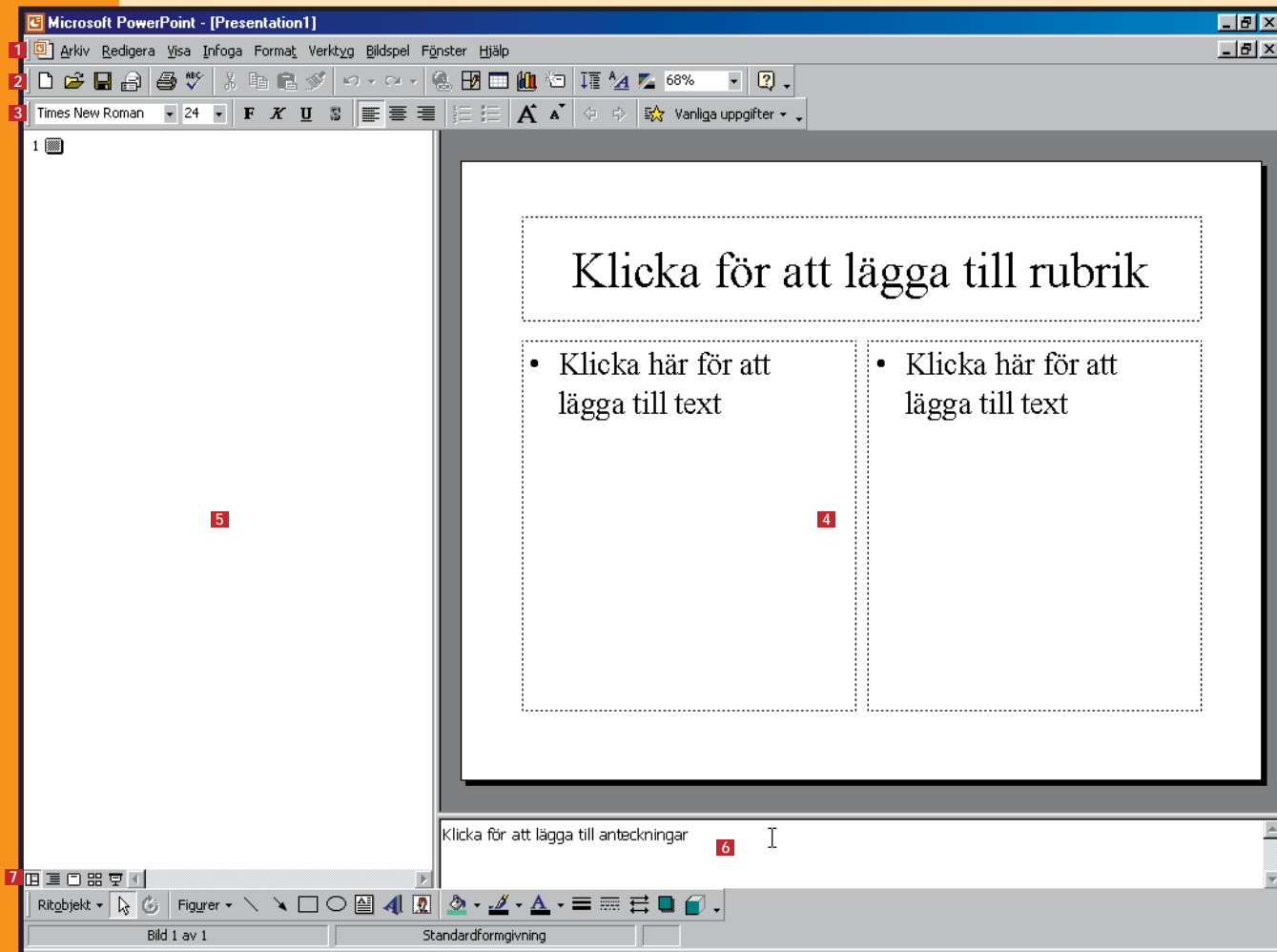
5 Ge bort presentationen
Ge din publik möjlighet att få med sig presentationen efteråt. Lägg ev. ut den för nedladdning på Internet eller dela ut den i lösblad. Då kan du vara mer säker på att budskapet går hem. Samtidigt slipper åhörarna att göra anteckningar under presentationen och kan koncentrera sig helt och fullt på budskapet.

1 Lär känna PowerPoint-fönstret

Vilket innehåll din presentation skall ha bestämmer du förstås själv. I den här skolan handlar exemplet om framtidens tv. På de följande

sidorna lär du dig att skapa och spara din presentation, samt att komma i gång med finputsningen. Det sistnämnda lär du dig betydligt

mer om i de kommande avsnitten. Det första steget är naturligtvis att bekanta dig med den skärmbild du ser i PowerPoint.

Som du kan se, är övre delen av skärmbilden i PowerPoint uppbyggd som de andra Officeprogrammen från Microsoft. Överst ser du menyfältet 1, där samtliga funktioner i PowerPoint finns. Som exempel kan menyn "Arkiv" nämnas, där du kan öppna, stänga, spara och skriva ut dina filer. I menyn "Redigera" kan du bl.a. klippa, kopiera, radera och infoga. I menyn "Format" kan du formatera text och grafik som vanligt. Om du är van vid att arbeta med Word eller Excel, nickar du säkert igenkännande till alla menyerna.

Under menyfältet visas de verktygsfält du själv väljer ut. Har du inte ändrat på något sedan programmet installerades, kan du se verktygsfälten "Standard" 2 och "Formatering" 3. Verktygsfältet "Standard" innehåller

knappar till de mest grundläggande funktionerna som "Nytt", "Öppna", "Spara", "Skriv ut" osv. I verktygsfältet "Formatering", kan du bl.a. ändra teckensnitt och teckenstorlek, göra texten fet, kursiv eller understruken, justera text och lägga in punktlistor.

Det stora området mitt på skärmen 4 är ditt arbetsfält. Det är här du infogar och redigerar varje enskild bild. En sida i en presentation kallas en bild. En presentation består av ett antal bilder, som visas i den ordningsföljd du själv bestämmer. Till vänster finns en lodrät ruta 5. Det är Dispositions-rutan. Här visas automatiskt den samlade presentationen bild för bild i en punktlista, så att du inte förlorar överblicken. Det är också här du kan ändra på ordningsföljden. Längst ned

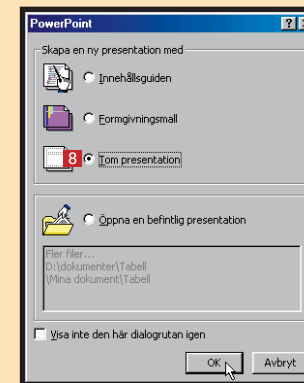
finns ett platt, avlångt fönster 6, där du kan skriva in dina privata anteckningar till varje bild.

Det finns flera sorters upplägg i PowerPoint. I det nedersta vänstra hörnet finns 5 små knappar 7, där du kan byta upplägg. Knappen längst ut till vänster är Normalläge. Sedan kommer Disposition, som framhäver dispositionen, medan bilden och anteckningar visas i mindre fönster. Den tredje knappen från vänster är Bildvisning, som framhäver bilden. Den fjärde knappen är Bildsortering, som visar alla bilder i presentationen samtidigt. Den sista knappen är Bildspel. Den startar själva presentationen. Normalt arbetar du i Normalläge. Det är också här som större delen av PowerPoint-skolan kommer att äga rum.

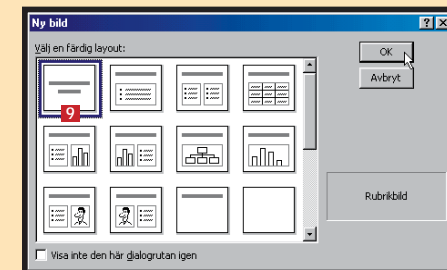
2 Skapa en presentation

Först skall du skapa en ny presentation. Det kan du göra på flera olika sätt. Du kan använda dig av någon av programmets befintliga presentationer

och formgivningsmallar, eller så kan du välja att skapa en presentation från scratch. Det sistnämnda är det vi går igenom i skolans första del.

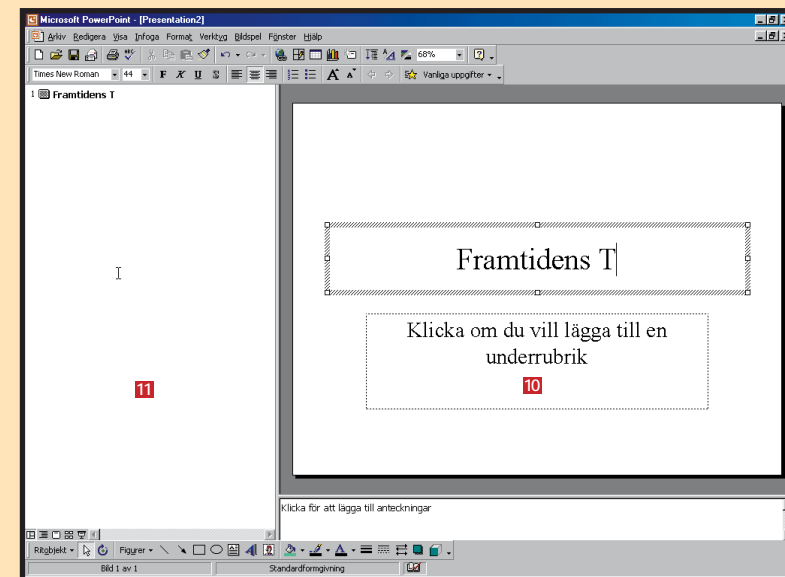

1 När du öppnar PowerPoint möts du av en dialogruta, som frågar om du vill skapa en ny presentation med hjälp av "Innehållsguiden", "Formgivningsmall" eller "Tom presentation". Välj "Tom presentation" 8 och klicka på "OK".

2 Nu dyker dialogrutan "Ny bild" upp, som innehåller 24 så kallade färdiga layouter.

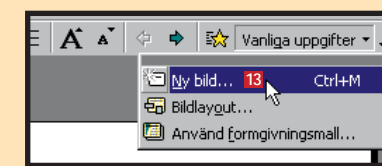
Det är PowerPoints fasta mallar till bilder. Först behöver du en framsida. Välj den färdiga layouten överst till vänster, som heter "Rubrikbild" 9. Klicka på "OK".

3 Som du kan se, innehåller en färdig layout vissa fördefinierade fält, som du skall lägga in innehåll i. Klicka på dem och skriv in texten. I fältet "Klicka för att lägga till rubrik" 10 skriver du föredragets rubrik. Lagg märke till att texten samtidigt dyker upp i Dispositionsrutan till vänster 11.

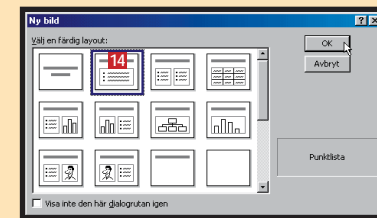

4 Klicka sedan på fältet "Klicka om du vill lägga till en underrubrik" 12. Skriv in en underrubrik.

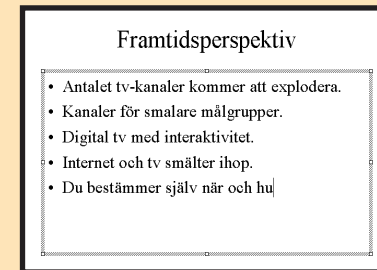

5 Nu skall du infoga nästa bild i din presentation. Klicka på knappen "Infoga" och välj "Ny bild" 13 i menyn.

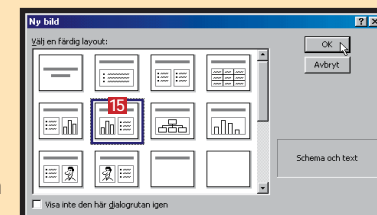
6 Nu kommer dialogrutan "Ny bild" fram igen. Men den här gången skall du välja bilden "Punktlista" 14, eftersom du behöver en punktlista på sida 2 i din presentation.

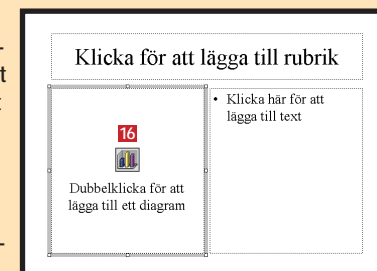
7 Infoga rubrik och innehåll i din bild. Efter det är det bara att upprepa den här processen, tills du har infogat alla dina bilder i presentationen. Normalt bör en presentation innehålla ca. 5 till 50 bilder. Men i det här exemplet nöjer vi oss med endast tre bilder.

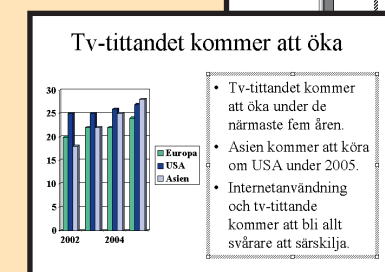
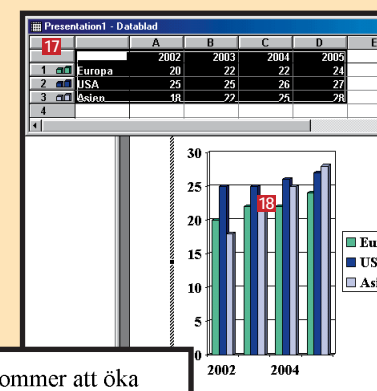
8 Nu skall du infoga den sista bilden i din presentation. Klicka på knappen "Infoga" och välj "Ny bild" i menyn igen. Den sista bilden i din presentation skall innehålla ett diagram med lite information och en punktlista. Välj därför bilden "Text och diagram" 15.

9 Som du kan se, har PowerPoint redan skapat ett exempel på ett diagram. Nu skall du bara anpassa det till dina egna siffror. Dubbelklicka på diagramikonen 16.

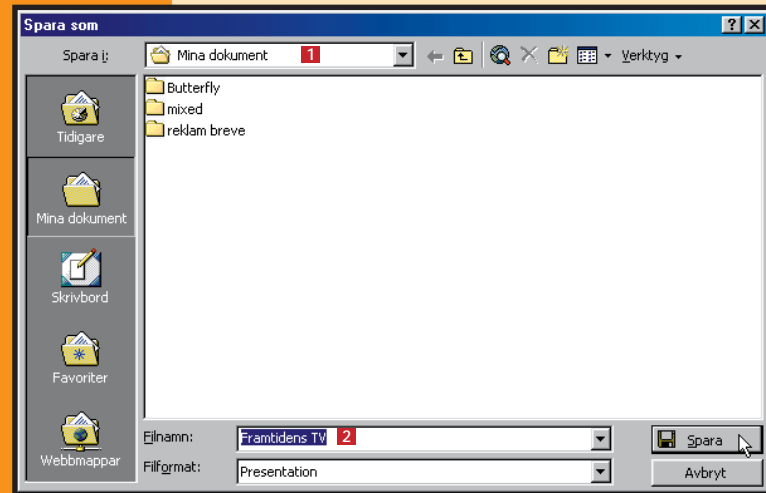
10 Då dyker det upp ett litet kalkylblad 17. Här skall du lägga in dina egna siffror. Lagg märke till att diagrammet 18 uppdateras i samma sekund du skriver in en siffra.

11 Stäng kalkylbladet igen och infoga rubrik och punktlista i bilden.

3 Spara presentationen

När du är färdig med att infoga bilder och innehåll, skall presentationen naturligtvis sparas. Det gör du på precis samma sätt som om det vore ett Word-dokument eller en Excel-mapp du ville spara.

1 Öppna menyn Arkiv och välj funktionen "Spara". Dialogrutan "Spara som" öppnas. Välj var du vill spara presentationen i rullgardinsmenyn högst upp 1 och namnge din PowerPoint-presentation i fältet "Filnamn" 2. Klicka på "OK".

2 Nästa gång du väljer funktionen "Spara", sparas presentationen på samma plats under samma namn, utan att dialogrutan dyker upp. Skulle du senare vilja spara presentationen under ett annat namn eller någon annanstans, väljer du i stället funktionen "Spara som".

4 Anpassa dina bilder

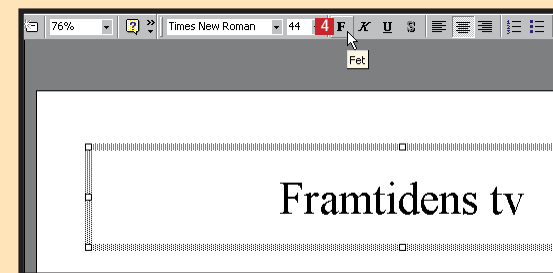
Innan din presentation är klar är det en bra idé skärskåda formateringen. För att din presentation skall bli riktigt lyckad, är det nämligen viktigt att alla bilder är väl disponerade och presentabla.

Formatera ord och stycken

Först skall vi titta närmare på framsidan – i PowerPoint kallas framsidan även en "rubrikbild". I vårt exempel består rubrikbilden av en rubrik och en underrubrik. Du skall nu ändra rubrikens formatering, så att den står med fet stil. Dessutom skall TV rättas till tv.

1 Klicka på texten. Det kommer fram en skuggad ram 3 – även kallad "platshållaren" – runt texten. Du kan nu välja att redigera de enskilda bokstäverna. Ändra ordet "TV" till "tv".

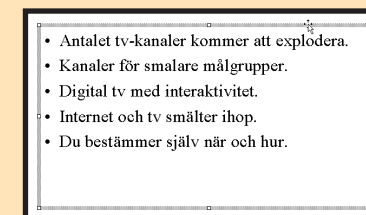
2 Klicka en extra gång på platshållaren. Nu ändras ramen från att vara skuggad till att bestå av små punkter. Det är PowerPoints sätt att visa dig att det inte längre är de enskilda orden du formaterar, utan den samlade texten. Klicka på knappen Fet 4 i verktygsfältet. Alla ord i platshållaren står nu i fet stil. Klicka var som helst utanför platshållaren för att visa PowerPoint att du är färdig med att formatera rubriken.

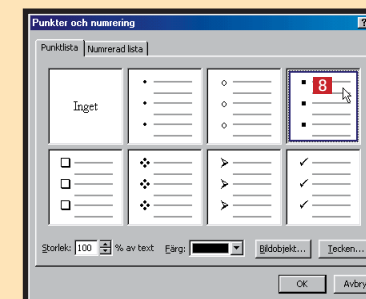
3 På samma sätt gör du underrubriken kursiv: Klicka på underrubriken 5, klicka på platshållaren 6 och sedan på knappen "Kursiv" 7 i verktygsfältet. Använd dig av den här metoden varje gång du skall formatera element i PowerPoint, både text, bilder och tabeller. Alla element ligger nämligen i en platshållare, som blir synlig när du klickar på dem.

Formatera punktlista

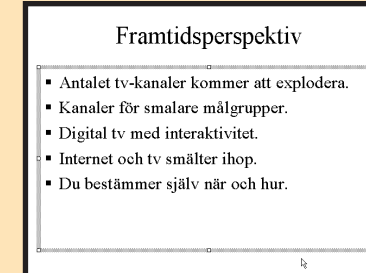
Ett av de mest pedagogiska verk-ningsmedlen, när man förmedlar kunskap till andra människor, är punktlistan. Givetvis hittar du den funktionen i PowerPoint. Här kan du se hur du kan redigera en punktlista. Låt oss säga att du vill ändra den tidigare punktlistan, så att den i stället är uppbyggd med kvadratiske punkter:

1 Klicka på punktlistan. Platshållaren för punktlistan blir synlig. Klicka en extra gång på platshållaren för att markera att du vill formatera hela innehållet.

2 Öppna menyn "Format" i verktygsfältet och välj "Punkter och numrering". Dialogrutan "Punkter och numrering" dyker upp med olika valmöjligheter. Välj alternativet med de kvadratiske punkterna i fönstret överst till höger 8. Klicka på "OK".

3 Nu har du ändrat punkterna från små cirklar till små kvadrater.

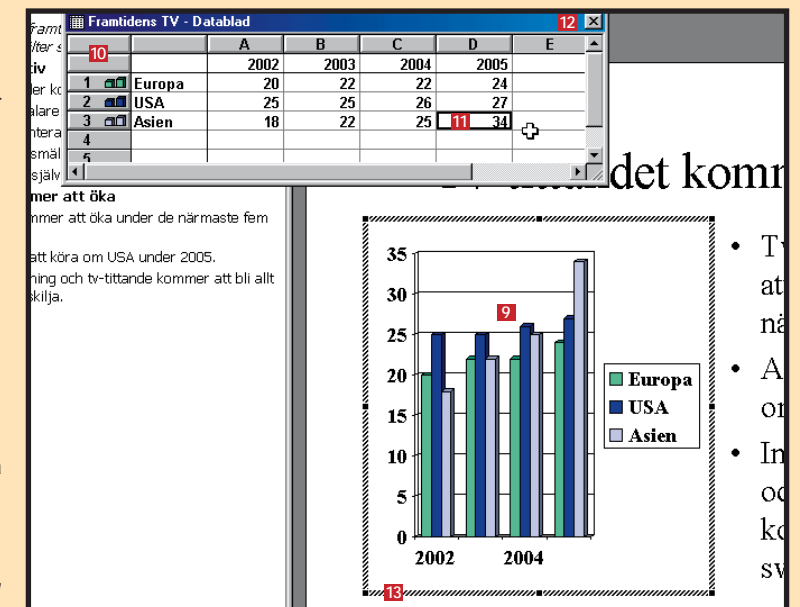
Formatera tabell

Om du skall förmedla något med en massa siffror eller andra sorters data, så är tabeller och diagram det helt klart mest verkningsfulla redskapet. Dels ger de en bra överblick, och dels så är det mer övertygande att se informationen ordnad i tjugio rader eller avbildad i ett diagram.

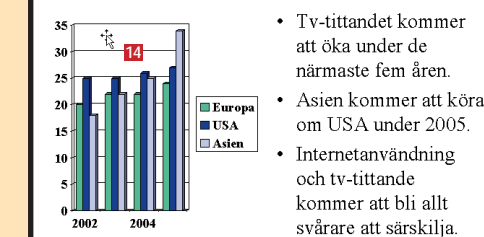
I vårt exempel har vi ett diagram på andra sidan i vår presentation, som är skapat direkt i PowerPoint. Tänk dig nu att du vill ändra på ett av de värden, som diagrammet bygger på. Dessutom vill du gärna göra diagrammet en aning större, så att det blir mer harmoni på sidan.

1 Dubbelklicka på diagrammet

9. Tabellen som ligger till grund för diagrammet dyker upp 10. Klicka i den cell, där du vill ändra värdet 11 och skriv in det nya värdet. Lägg märke till att diagrammet genast anpassas efter det du har skrivit in. Stäng tabellen igen genom att klicka på det svarta krysset i det översta högra hörnet av tabellen 12. Tabellen är stängd, men platshållaren syns fortfarande. Lägg märke till de små kvadraterna i platshållarens skuggade område 13. Det är små handtag, som du kan dra i med musen. Dra i ett eller flera av de små handtagen, tills du är nöjd med tabellens storlek. Klicka utanför tabellen för att markera att du är färdig med formateringen. Men du är fortfarande inte helt nöjd med placeringen.

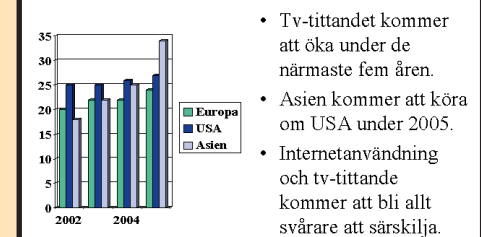

Tv-tittandet kommer att öka

2 Tabellens storlek är nu rätt, men placeringen är inte helt perfekt. För musen in över tabellen. Lägg märke till att markören förvandlas från en liten pil till ett kors 14. Det betyder att du nu kan flytta hela elementet. Håll nere vänster musknapp och flytta tabellen.

Tv-tittandet kommer att öka

3 Du kan göra likadant med alla element som ligger i dina bilder. I det här fallet har vi valt att även flytta lite på textrutan till höger om tabellen. Det ser snyggast ut om texten och tabellen är i linje med varandra. Det ger balans åt bilden.

TIPS

I PowerPoint kan du lätt infoga dina egna tabeller och diagram från bl.a. Excel och Word.

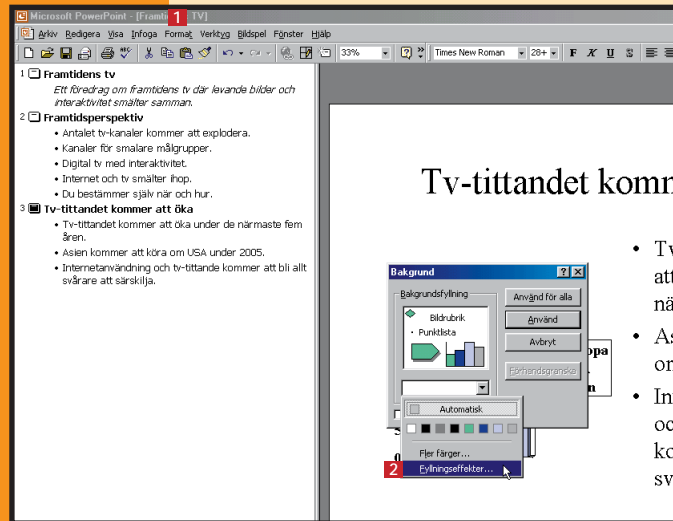
Det gör du i menyn "Infoga". Välj undermenyn "Bildobjekt", om du vill infoga något från Word, eller "Objekt", om du vill infoga något från Excel.

5 Infoga bakgrund

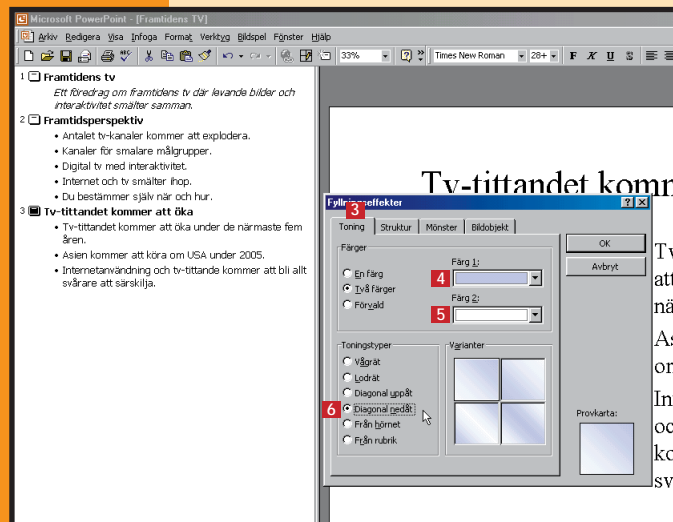
En av de effekter som kan ge dina presentationer en mer professionell prägel är en bakgrund, som kan vara en bild, ett mönster eller en färg

som läggs in i stället för den vanliga tråkiga vita bakgrunden. I PowerPoint kan du välja mellan många roliga mönster, strukturer och så

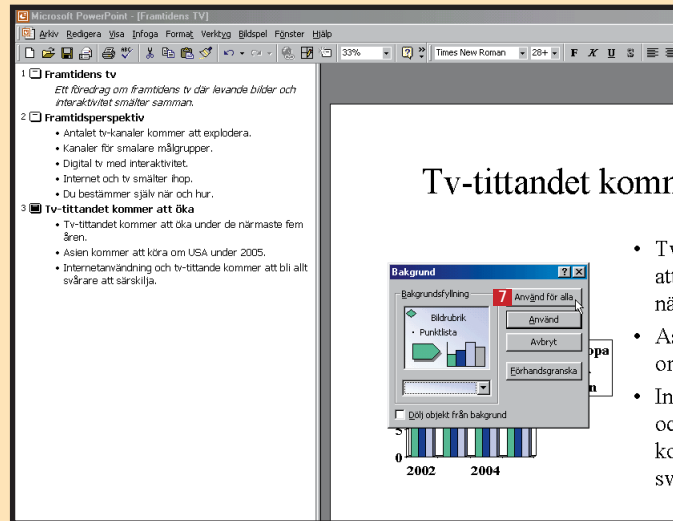
kallade toningar. Dessutom kan du lägga in dina egna bilder. I det här exemplet får du lära dig att lägga in en blåvit toning som bakgrund.

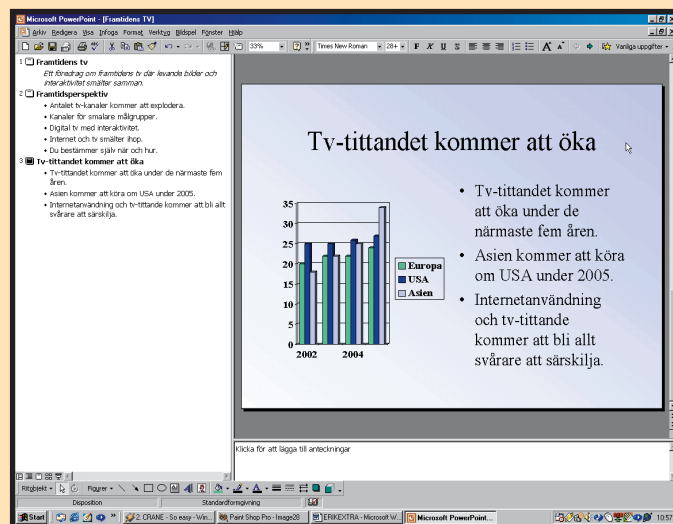
1 Öppna menyn "Format" 1 och välj "Bakgrund". Dialogrutan "Bakgrund" öppnas. Öppna rullgardinsmenyn och välj "Fyllningseffekter..." 2.

2 Dialogrutan "Fyllningseffekter" öppnas. Högst upp kan du välja mellan fyra flikar: "Toning", "Struktur", "Mönster" och "Bildobjekt". Välj "Toning" 3. Fliken Toning dyker upp. En toning är två färger som mjukt glider in i varandra. Det kan ge en behaglig och lugn effekt. Välj ljusblå i färg 1 4 och vit i färg 2 5. Välj skuggtypen "Diagonalt nedåt" 6. Klicka på "OK".

3 Nu är du tillbaka i dialogrutan "Bakgrund". Här kan du välja om bakgrunden bara skall användas på den aktuella bilden eller på hela presentationen. Om du väljer att din bakgrund skall appliceras på hela presentationen, kommer PowerPoint automatiskt att lägga in den i Bakgrund. Du kommer att lära dig mer om Bakgrund i Lektion 4 av PowerPointskolan. Välj "Använd på alla" 7.

4 Så här ser det färdiga resultatet ut.

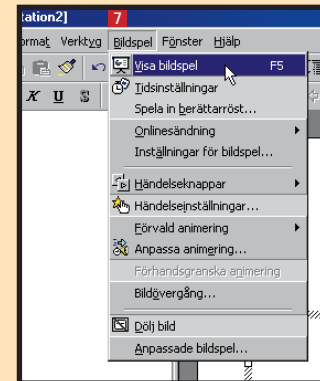
TIPS Bakgrunden skall vara ett stöd för innehållet. Den får aldrig stjäla uppmärksamheten. Som huvudregel bör du välja en mörk bakgrund till pc-skärmar och projektorer, medan du skall använda en ljus bakgrund till overheadpapper. Var alltid försiktig med starka färger och tänk på bokstävernas läslighet.

6 Se det färdiga bildspelet

Allt innehåll är nu färdigt för ditt bildspel. Det återstår bara att genomföra visningen. Låt oss säga att du vill spela upp bildspelet på en pc-skärm, ev. via en projektor. Det är faktiskt ganska enkelt.

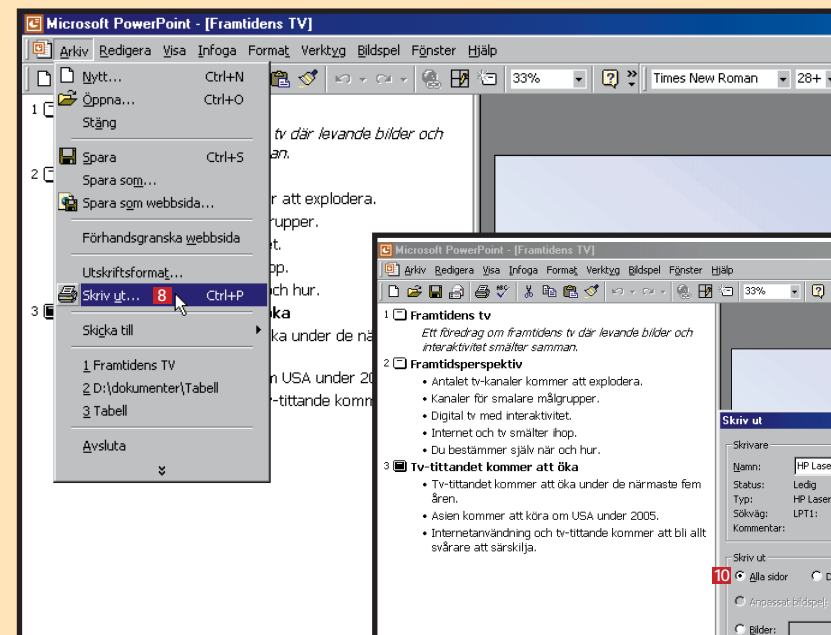
1 Öppna presentationen i PowerPoint. Öppna menyn "Bildspel" 7 och välj funktionen "Visa bildspel".

2 Nu börjar bildspelet. Som du kan se fyller det hela skärmen. Byt till nästa bild genom att klicka på tangenten "Pil ned". Eller klicka på vänster musknapp. Gå en bild tillbaka genom att klicka på "Pil upp".

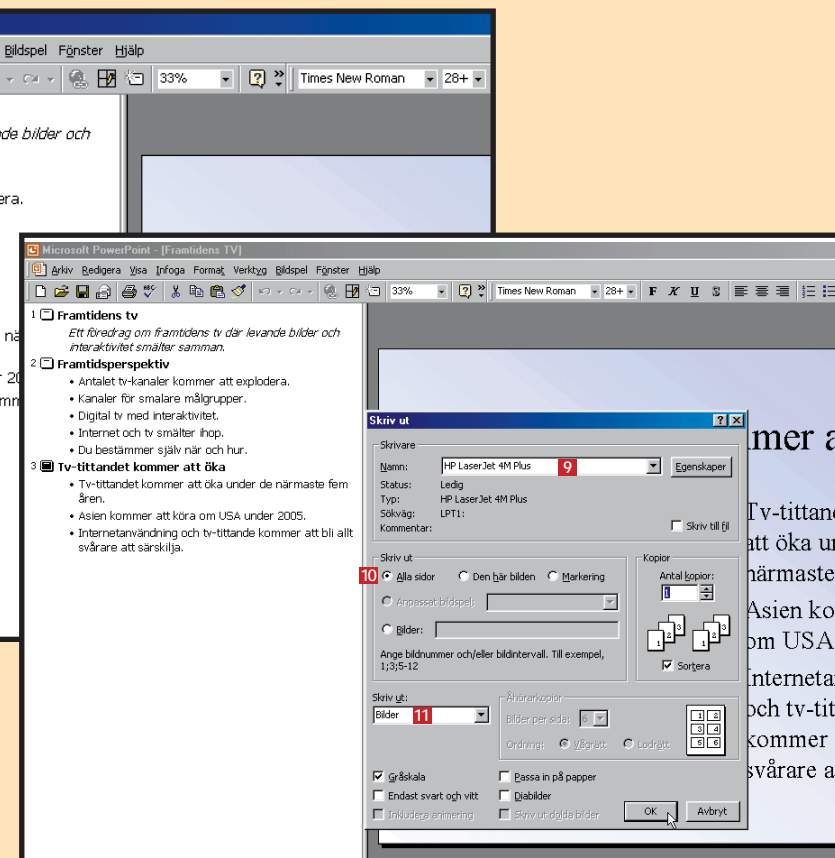

7 Skriv ut dinabilder

Om du inte vill visa bildspelet på en dator, utan hellre vill använda en overheadprojektor, måste du skriva ut alla bilder på overheadblad. Det går till så här:

1 Lägg overheadbladen i din skrivare. Ta först reda på om skrivaren klarar att skriva ut på overheadblad. Öppna menyn "Arkiv" och välj menyrybriken "Skriv ut" 8.

2 Leta upp din skrivare i den översta rullgardinsmenyn 9. Välj vad som ska skrivas ut under "Skriv ut". Vill du skriva ut hela presentationen, väljer du "Alla sidor" 10. I rullgardinsmenyn "Skriv ut" 11 måste du välja "Bilder". Klicka på "OK".

Framtidens tv

Ett föredrag om framtidens tv där levande bilder och interaktivitet smälter samman.

Du har lärt dig

- att orientera dig i PowerPoint
- att skapa en presentation
- att spara din presentation
- att formatera de enskilda bilderna
- att infoga en bakgrund i presentationen
- att visa presentationen på en pc
- att skriva ut dina bilder på overheadblad.